

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @gelderland.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 12/6/2024 9:10:58 AM
Subject: RE: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama
Received: Fri 12/6/2024 9:11:06 AM

Zoals gisteren al besproken: we moeten zeker onderbouwd reageren. Jij hebt aangegeven een voorzet te doen richting 5.1.2e
5.1.2e (neem 5.1.2e trouwens ook mee in de cc)
Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: donderdag 5 december 2024 13:52
Aan: 5.1.2e
Onderwerp: RE: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama
5.1.2e,

5.2.1

Als je dit akkoord vindt mail ik 5.1.2e en 5.1.2e .
Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>
Verzonden: donderdag 5 december 2024 13:48
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>
Onderwerp: RE: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama
5.1.2e,

Ik stel voor dat we aan 5.1.2e en 5.1.2e voorleggen dat we 5.1.2e antwoorden met het advies om niet in gesprek te gaan. 5.2.1
5.2.1
5.2.1 Wil jij een adviesmail opstellen en delen
met 5.1.2e en mij? Thnx
Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>
Verzonden: donderdag 5 december 2024 11:48
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @gelderland.nl>
Onderwerp: RE: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama
5.1.2e,

Nou, dit is een interessante mail. Ik stel voor dat ik deze vanmiddag met 5.1.2e doorneem om de aanpak af te stemmen/te verdelen.
Alvast een start:

1. Desinformatie Clintel

De reactie komt deels van de website van Clintel zelf, het lijkt me goed om wat betreft de zaak tussen Pointer en Clintel te kijken naar de uitspraak: [ECLI:NL:RBMNE:2022:2136, Rechtbank Midden-Nederland, C/16/538173 / KL ZA 22-73 \(rechtspraak.nl\)](#) waarin één van de acht uitlatingen vanuit Pointer die door Clintel zijn aangevochten als onrechtmatig is beoordeeld maar zeven andere niet. Over die ene uitlating. Pointer heeft de volgende correctie geplaatst, waarmee dit onderdeel is ondervangen:
Correctie

In dit artikel meldt Pointer dat Clintel deels wordt gefinancierd door de olie-industrie. Op 7 juni 2022 heeft de Rechtbank Midden-Nederland in kort geding geoordeeld dat deze bewering ‘onvoldoende steun vindt in het beschikbare feitenmateriaal’. De rechter overwoog: ‘Uit de betrokkenheid van Berkhout bij CFGSEC en de omstandigheid dat auteurs van Clintel geld ontvangen vanuit de olie-industrie, valt wellicht een verband te construeren tussen Clintel en de olie-industrie, maar dat betekent nog niet dat Clintel ook gefinancierd wordt vanuit de olie-industrie.’ Pointer heeft deze correctie toegevoegd uit het oogpunt van volledigheid.
Uitlatingen over bv het feit dat Clintel een lobbyclub is die het klimaatbeleid probeert bij te sturen, dat Clintel desinformatie verspreidt en dat Clintel beeldmateriaal manipuleert vonden voldoende steun bij de rechter.
En daarmee zijn we toch al een heel eind.

2. Contact met de fotograaf: hij heeft telefonisch aangegeven dat er geen bewerking heeft plaatsgevonden maar heeft niet gereageerd op mijn mail waarin ik nadere uitleg vroeg. Er is dus niet geantwoord. De beelden heb ik voorgelegd aan Pointer en Investico met het verzoek uitspraak te doen over beeldmanipulatie. De beelden van Clintel v de foto van 5.1.2e spreken
beelden.

3. 5.1.2e of wellicht de ODRA weet het nodige te zeggen over windturbines die 'met regelmaat' met 50 of 70 dB over de norm heen zouden gaan. Hier mist sowieso objectief wetenschappelijk bewijsmateriaal. 5.2.1

5.2.1

Enzovoort.

5.2.1

Groet, 5.1.2e

Van: Mol - Camp van de, Ans <a.mol@gelderland.nl>

Verzonden: donderdag 5 december 2024 10:11

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@gelderland.nl>

Onderwerp: FW: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama

5.1.2e,

Ik heb jouw opmerkingen (geanonimiseerd) voorgelegd aan Henk Vermeer en die heeft 5.1.2e aangeschreven. Zie onderstaand haar reactie. Wellicht is een goed gesprek tussen ons en Clintel mogelijk?

Groet

Ans

Van: Vermeer, H. (Henk) <h.vermeer@tweedekamer.nl>

Verzonden: maandag 2 december 2024 15:48

Aan: Mol - Camp van de, Ans <a.mol@gelderland.nl>

CC: 5.1.2e, <5.1.2e@tweedekamer.nl>

Onderwerp: FW: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama

Beste Ans,

Hierbij de zeer uitgebreide en wat mij betreft degelijke reactie op vragen van jouw ambtenaren nav het rapport van 5.1.2e in opdracht van Clintel.

Inmiddels is 5.1.2e zich ook aan het roeren in deze discussie en ook hij stelt de opstelling van het RIVM aan de kaak. Graag hoor ik jouw reactie hierop!

Met vriendelijke groet,

Henk Vermeer

Tweede Kamerlid

BBB (BoerBurgerBeweging)

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018

2500 EA DEN HAAG

T 5.1.2e

E: h.vermeer@tweedekamer.nl |

I: <https://www.tweedekamer.nl/> | <https://www.boerbürgerbeweging.nl/> |

LET OP: Afspraken kunnen (op het laatste moment) worden afgezegd indien er andere dringende Kamerverplichtingen tussenkomen!

Volg BBB ook op [Twitter](#), [Facebook](#), [Instagram](#) en [LinkedIn](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@vanhamelen.eu> <5.1.2e@vanhamelen.eu>

Verzonden: maandag 2 december 2024 14:59

Aan: Vermeer, H. (Henk) <h.vermeer@tweedekamer.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@clintel.org>

Onderwerp: Re: Reactie Clintel-rapport Windmolendrama

Beste Henk,

Mijn excuses voor de vertraging, ik was nog op een antwoord op een openstaande vraag aan het wachten. Zie hieronder de 44378527 op de kritiek van de ambtenaren. Mocht dat nieuwe vragen oproepen, dan hoor ik dat graag.

Vraag/opmerking

Bij deze kom ik na afstemming met 5.1.2e en 5.1.2e graag nog even terug op onze eerdere mails over het Clintel-rapport. Ik ben het met je eens, we moeten de feiten beoordelen en niet de personen. Maar het is goed te letten op de afkomst van de informatie. Als die afkomstig is van personen of instanties waarvan we eerder geconcludeerd hebben dat ze feiten verdraaien of desinformatie verspreiden dan moeten we alert zijn bij het lezen. Desinformatie moeten we niet ondersteunen of verspreiden. In het rapport van Clintel is er sprake van desinformatie, zie ook [deze aflevering](#) van Pointer, waarbij o.a. weerman 5.1.2e (klimaatdeskundige, glacioloog, meteoroloog) dit blootlegt. Het boek dat je van me gekregen hebt, De Twijfelbrigade, gaat hier specifiek op in.

Antwoord:

Daar zijn we het helemaal eens dat we geen desinformatie moeten verspreiden, maar dat Clintel dat gedaan heeft in dit rapport of in eerder werk is helemaal niet aangetoond. Pointer maakte inderdaad een vrij lasterlijke uitzending over Clintel, waartegen Clintel zich op haar website uitputtend verweerd heeft. Zie meerdere artikelen hier waaronder dit artikel:

<https://clintel.nl/nee-clintel-beeldt-windmolens-niet-structureel-te-groot-af/>

Een wedervraag: kun je preciezer zijn, wat is volgens jou de desinformatie in dit nieuwe rapport?

Clintel is naar aanleiding van de uitlatingen van Pointer zelfs een rechterlijke procedure gestart, waarbij de rechter oordeelde: "In de berichtgeving wordt gezegd dat Clintel gefinancierd wordt door de olie-industrie, maar die stelling is niet op feiten gebaseerd".

Tv-programma Pointer deed onrechtmatige uitlating over klimaatstichting Clintel

<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Midden-Nederland/Nieuws/Paginas/Tv-programma-Pointer-deed-onrechtmatige-uitlating-over-klimaatstichting-Clintel.aspx>

Rechter: uitlating KRO Pointer over Clintel onrechtmatig

<https://clintel.nl/rechter-uitlating-kro-pointer-over-clintel-onrechtmatig/>

Vraag/opmerking

Wat betreft de publicatie: een publicatie die opent met een aangepast beeld van de werkelijkheid, bedoeld om de standpunten van de schrijver te onderbouwen, geeft al direct aan dat we opmerzaam op de inhoud moeten zijn. De voorpagina laat namelijk zien dat de werkelijkheid verdraaid wordt.

Antwoord

De foto is met een normale lens gemaakt door de professionele fotograaf 5.1.2e: <http://www.mkfotografie.nl/>. Een ambtenaar uit Gelderland stelde hier vragen over, 5.1.2e heeft deze vragen beantwoord en uitleg gegeven.

Vraag/opmerking

Naast dat beeld is er meer verdraaide en onjuiste informatie die een objectieve meningsvorming bemoeilijkt:

p. 7: windturbines mogen tot ver boven de geaccepteerde normen voor overlast zorgen: windturbines moeten voldoen aan wet- en regelgeving. Nagenoeg elk windpark wordt door de Raad van State beoordeeld en getoetst aan de normen. De stelling is onjuist.

Antwoord:

Dit is een vertekening van de boodschap. Wat in het rapport wordt uitgelegd: de norm is een jaargemiddelde. Vanwege dat gemiddelde, mag er binnen de norm veel lawaai gemaakt worden, dat voor ernstige overlast zorgt. Zo wordt er met regelmaat 50 dB gemeten, en is zelfs 70 dB niet ongebruikelijk (zie p.43). Doordat de overlast binnen de norm valt, kan de Raad van State, Gemeente of Omgevingsdienst niet handhaven.

Daarnaast berust controle vaak op modelmatige berekeningen. Wanneer na overlast daadwerkelijk gemeten wordt, wordt met enige regelmaat geconstateerd dat normen overschreden worden (zie p.44).

Vraag/opmerking

p. 8: het wetenschappelijk bewijs voor gezondheidsschade door windturbines stapelt zich de laatste jaren op: dit wordt vaak geroepen/geschreven maar nooit met wetenschappelijk geaccepteerde studies onderbouwd. Ook nu wordt er geen wetenschappelijk bewijs voor gegeven. Daarmee is de stelling onjuist.

Antwoord:

De ambtenaren hadden iets verder moeten lezen dan de samenvatting. Het gehele hoofdstuk 3, van p. 25-37 bespreekt het huidige en historische onderzoek dat aanwijzingen geeft voor mogelijke gezondheidsschade die optreedt wanneer mensen nabij industriële 44378527's wonen. Het hoofdstuk is voorzien van referenties naar gepeer-reviewde wetenschappelijke publicaties.

Vraag/opmerking

p. 8: literatuurstudies RIVM zijn niet aan peer-review onderhevig. Dit is onjuist en niet onderbouwd, zie de Wet op het RIVM waarin o.a. taak, werkwijze en toezicht zijn vastgelegd.

Antwoord:

Het RIVM publiceert voornamelijk onder eigen naam zonder aantoonbare onafhankelijke internationale kwaliteitsborging via publicaties in toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften of door middel van overtuigende externe audits. Een interne peer-review die niet publiek toegankelijk is, staat niet gelijk aan een grondige externe peer review. De omvangrijke hoeveelheid intern RIVM-onderzoek toont op geen enkele overtuigende of geloofwaardige wijze aan hoe robuust en gezaghebbend de eigen onderzoeksopzet, methodologie, controle en onafhankelijke kwaliteitsborging zijn uitgevoerd. Opvallend is dat geen van de RIVM-rapporten melding maakt van peer reviews door externe, gezaghebbende wetenschappers op het gebied van medische, biofysische, biochemische of wiskundig-statistische methodologie van internationaal academisch topniveau. De RIVM heeft in de afgelopen 25 jaar geen veldonderzoek met cohorten opgezet. Daarnaast toont de samenstelling van het RIVM onderzoeksteam gebreken: er zijn geen medische experts met ervaring in het onderzoeksveld Gezondheid omwonenden nabij windturbines aanwezig. Zie voor de discussie over de RIVM rapporten en de klachten over het RIVM p. 27-28 en p.76-77.

Vraag/opmerking

p. 8: belangrijke onderzoeken worden niet meegenomen. RIVM houdt alle relevante onderzoeken wereldwijd bij, brengt elk kwartaal een overzicht uit, analyseert dit onderzoek en verwerkt dit zo nodig in aangescherpt beleid. De uitspraak is onjuist.

Antwoord:

Bij de onafhankelijke peer review van belangrijke RIVM publicaties door de huisarts en epidemioloog **5.1.2e** bleken deze 'op wetenschappelijk drijfzand te berusten', zie de bespreking van deze review, met bronverwijzingen, op p. 27- 28. Belangrijk onderzoek blijkt niet te worden meegenomen door het RIVM.

Dit onderzoek is in zienswijzen gedeeld met de ministeries. Het omvat onder andere:

De Godono-studie, die een significant verband tussen nabijheid windturbines en slaapverstoring aantoonde (p.34)

De Dumbille studie, waarbij de toepassing van de Bradford Hill criteria een oorzakelijk verband tussen gezondheidsklachten en nabijheid van windturbines aantoonde (p.36).

De bespreking van de ontwikkelende inzichten van gezondheidsschade door laagfrequent geluid, waaronder het onderzoek van **1.2** **5.1.2e** (p.33-35).

Vraag/opmerking

p. 8: turbinebladen bestaan uit veel toxische materialen waaronder grote hoeveelheden bisfenol-A: adviesbureaus Witteveen + Bos en Royal Haskoning DHV hebben onafhankelijk van elkaar hier een advies over uitgebracht dat ook gebruikt wordt door onze huisadvocaat. De rapporten kunnen we desgewenst delen. Tevens heeft RIVM onderbouwd dat de (worst case) emissie van BPA kan worden geschat op basis van beschikbare gegevens voor slijtage van epoxyhars van windturbinebladen (worst case circa 14 kg/jaar) en de hoogst bekende gehalten van BPA in de hars (0,016 %). Hieruit volgt dat de emissie van BPA maximaal circa 2 gram per jaar per windturbine bedraagt. Een dergelijke emissie leidt tot verwaarloosbare concentraties in de lucht en heeft geen betekenis voor de volksgezondheid. De stelling is onjuist.

Antwoord:

1. Adviesbureaus zijn geen onafhankelijke wetenschappelijke onderzoeksinstituten.
2. Dit gaat om de RIVM publicatie 'Eerste inzicht in emissies van chemische stoffen bij windturbines op land' uit 2022.

Zij stellen "Schattingen laten zien dat 3,1 gram tot 14 kg plastic deeltjes per turbine per jaar in het milieu kan belanden. Omgerekend naar alle turbines op land in Nederland betreft dat dan 8,4 kg tot maximaal 39 ton" (p.33).

Worst case scenario is 14 kg per turbine, 39 ton per jaar!

Het RIVM geeft een voorbeeld van een turbine van 2 MW (p. 19). Deze zijn heel klein en worden nauwelijks nog gebouwd. De Haliade X, die bijvoorbeeld in Gelderland gepland staat heeft een vermogen van 14 MW (<https://topsectorenergie.nl/nl/projecten/haliade-x/>).

De effecten van deze turbines zijn niet onderzocht en zijn in het geheel niet bekend. Wel is duidelijk dat met een toename van eventueel 12MW per turbine, het wcs van 14kg per turbine/ 39 ton per jaar aanzienlijk hoger zal zijn.

RIVM geeft op verschillende plekken in de quickscan aan dat er veel onbekend is:

- de stoffen die in de coatings en in de bladen zitten (dit gaat om veel meer dan bisfenol A)
- de hoeveelheden die er gelekt worden,

Als onderdeel van het zorgvuldigheidsbeginsel (Awb 3:2) is de bestuurder verplicht om zich eerst te informeren over de feiten van deze risico's alvorens tot verdere uitbreiding van wind op land te beslissen.

Zie verder de bespreking over risico's van chemische vervuiling, met referenties, in het rapport op p. 52-53.

Vraag/opmerking

p. 9: adviesbureaus die meeschreven aan windturbinebepalingen hebben nauwe banden met de windsector: net zoals landbouwstudies worden uitgevoerd door bureaus die een verbinding hebben met de agrarische sector en natuuronderzoeken door ecologische adviesbureaus die banden hebben met de natuursector geldt dit ook voor windenergie. Dat is openbaar bekend en vanzelfsprekend. De meeste windparken eindigen bij de Raad van State die de onderzoeken beoordeeld. Meestal voldoen de onderzoeken aan de wettelijke eisen en anders worden fouten hersteld. Er wordt niet laten zien dat er daadwerkelijk fouten gemaakt zijn.

Antwoord:

Dit gegeven is wel openbaar, maar voor de meeste mensen niet vanzelfsprekend, en wordt als problematisch gezien. Doordat de ingenieursbureaus onderzoek en berekeningen uitvoeren voor de overheid én exploitanten, is dit typisch een voorbeeld van de slager die zijn eigen vlees keurt. Deze onderzoeken worden door deze bureaus uitgevoerd omdat de overheden niet langer zelf de kennis in huis hebben. Niet voor het onderzoek, maar ook niet om aangeleverde rapporten te controleren en te auditen op hoog wetenschappelijk niveau. Wanneer bewoners met expertise dit doen, ontdekken zij talloze fouten in de rapporten (zie p. 108-110). De Raad van State toetst de rapporten niet inhoudelijk, zij beoordelen of de bestuurlijke procedures juist doorlopen zijn, en beoordelen slechts een bestuurlijk besluit (en/ of vergunning).

Vraag/opmerking

"Er wordt niet laten zien dat er daadwerkelijk fouten gemaakt zijn."

Antwoord:

AW: Hoofdstuk 7, 'MER-onderzoek Nieuwe windturbinenormen: oude wijn in nieuwe zakken', p.67-80 gaat over de tekortkomingen en fouten in de NRD en het MER onderzoek.

Vraag/opmerking

p. 9: nieuwe windnormen zijn juridisch aanvechtbaar: alles is aanvechtbaar, maar hier is al meermaals uitspraak over gedaan door de Raad van State. Die uitspraken zijn uitgebreid onderbouwd en de normen zijn akkoord bevonden. De stelling is onjuist.

Antwoord:

Hoofdstuk 6 – 'Ernstige overlast leidt tot rechtszaken', p.57-63, bespreekt de rechtszaken over de windturbinenormen, waarom deze buiten werking zijn gesteld door de Raad van State, en waarom we op dit moment geen rechtsgeldige normen hebben.

Eerdergenoemde p.67-80 gaan in op de tekortkomingen in het MER- onderzoek dat ter onderbouwing van de normen moest dienen.

Vanwege de tekortkomingen in dit onderzoek zijn de normen nog steeds niet goed onderbouwd, en daarom zijn deze juridisch aanvechtbaar, zie de bespreking op p.78-80.

Dit is niet de conclusie van de auteur, maar volgt uit de analyse van drievoudig hoogleraar **5.1.2e** (zie bronnen in het hoofdstuk), en ook van advocaat en expert in windturbinezaken **5.1.2e**.

Vraag/opmerking

Dit zijn onze bevindingen op alleen de eerste pagina's. We hebben voor nu niet het hele rapport doorgespit omdat deze eerste pagina's al laten zien dat dit rapport teveel onwaarheden bevat om verder te lezen.

Antwoord:

De ambtenaren citeren de samenvatting en klagen dat deze niet onderbouwd is. Echter, dat is de aard van een samenvatting: om de kernboodschap weer te geven. De onderbouwing staat in het rapport. Wanneer de aangereikte informatie niet gelezen/ bestudeerd wordt, maar er vervolgens wel beweringen over het waarheidsgehalte worden gedaan, is dat geen desinformatie?

Vraag/opmerking

In de inhoudsopgave zie ik dat in hoofdstuk 3 over industriële windturbine en gezondheid plek is ingeruimd voor **5.1.2e**. De

niet wetenschappelijk kon onderbouwen.

Antwoord:

De meeste klachten tegen de Laat zijn ongegrond bevonden door deze commissie. De Laat deed een uitspraak bij het programma Argos, dat vanwege het knippen in de uitzending minder genuanceerd naar voren kwam dan de Laat had bedoeld. Dit doet niets af aan zijn verdere onderzoek.

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/ul2staff/organisatiegids/universitaire-commissies/cwi/advies-cwi-22-01.pdf>

Vraag/opmerking

5.1.2e

die ook voorbijkomt, heeft in het verleden ook claims zonder wetenschappelijke onderbouwing gebruikt.

Antwoord:

5.1.2e

heeft 126 publicaties op haar naam, waaronder gepeerreviewde wetenschappelijke publicaties:

<https://www.researchgate.net/profile/Mariana-Alves-Pereira-2>

Welke claims heeft zij gemaakt zonder wetenschappelijke onderbouwing? Dit is een vage beschuldiging.

Vraag/opmerking

Voor het provinciale beleid en de uitvoering daarvan baseren we ons op wetenschappelijke onderbouwingen. Het rapport van Clintel voldoet daar niet aan, ondermijnt de wetenschap, overheidsbeleid en het rechtssysteem en kan leiden tot besluitvorming die gebaseerd is op verkeerde informatie.

Antwoord:

Wetenschap is een methode voor het systematisch onderzoeken van de werkelijkheid, door middel van het verzamelen van observaties, en het creëren van theorieën en modellen voor begripsvorming rondom die observaties. Kennis is daarbij altijd in ontwikkeling. Het benoemen van lacunes in onderzoek en het aandragen van onderzoek met vernieuwende inzichten is essentieel voor het wetenschappelijk proces. Het belangrijkste kenmerk van een goede wetenschappelijke theorie is dat deze de toets der kritiek kan doorstaan.

Pas dan wordt het beleid goed door wetenschap onderbouwd.

Niet het aandragen van kritiek, maar het zwartmaken van iedereen die kritiek aandraagt en deze betichten van het verspreiden van twijfel van desinformatie is schadelijk. Democratie gedijt alleen wanneer mensen vrij zijn informatie en meningen te delen.

[Kabinet presenteert stevige nieuwe maatregelen voor aanpak desinformatie | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

Met vriendelijke groet, / With best wishes,

5.1.2e

w www.vanhamelen.eu

w www.koers2030.nl

w www.deanderekrant.nl

w www.tinyurl.com/Solari-farmers-fishermen-food

w www.tinyurl.com/Solari-PharmaFood

w www.tinyurl.com/windmolendrama

Bij deze kom ik na afstemming met 5.1.2e en 5.1.2e graag nog even terug op onze eerdere mails over het Clintel-rapport. Ik ben het met je eens, we moeten de feiten beoordelen en niet de personen. Maar het is goed te letten op de afkomst van de informatie. Als die afkomstig is van personen of instanties waarvan we eerder geconcludeerd hebben dat ze feiten verdraaien of desinformatie verspreiden dan moeten we alert zijn bij het lezen. Desinformatie moeten we niet ondersteunen of verspreiden. In het rapport van Clintel is er sprake van desinformatie, zie ook [deze aflevering](#) van Pointer, waarbij o.a. weerman 5.1.2e (klimaatdeskundige, glacioloog, meteoroloog) dit blootlegt. Het boek dat je van me gekregen hebt, De Twijfelbrigade, gaat hier specifiek op in.

Wat betreft de publicatie: een publicatie die opent met een aangepast beeld van de werkelijkheid, bedoeld om de standpunten van de schrijver te onderbouwen, geeft al direct aan dat we opmerkzaam op de inhoud moeten zijn. De voorpagina laat namelijk zien dat de werkelijkheid verdraaid wordt. Naast dat beeld is er meer verdraaide en onjuiste informatie die een objectieve meningsvorming bemoeilijkt:

p. 7: windturbines mogen tot ver boven de geaccepteerde normen voor overlast zorgen: windturbines moeten voldoen aan wet- en regelgeving. Nagenoeg elk windpark wordt door de Raad van State beoordeeld en getoetst aan de normen. De stelling is onjuist.

p. 8: het wetenschappelijk bewijs voor gezondheidsschade door windturbines stapelt zich de laatste jaren op: dit wordt vaak geroepen/geschreven maar nooit met wetenschappelijk geaccepteerde studies onderbouwd. Ook nu wordt er ~~geen wetenschappelijk~~ bewijs voor gegeven. Daarmee is de stelling onjuist.

p. 8: literatuurstudies RIVM zijn niet aan peer-review onderhevig. Dit is onjuist en niet onderbouwd, zie de [Wet op het RIVM](#) waarin o.a. taak, werkwijze en toezicht zijn vastgelegd.

p. 8: belangrijke onderzoeken worden niet meegenomen. RIVM houdt alle relevante onderzoeken wereldwijd bij, brengt elk kwartaal een overzicht uit, analyseert dit onderzoek en verwerkt dit zo nodig in aangescherpt beleid. De uitspraak is onjuist.

p. 8: turbinebladen bestaan uit veel toxische materialen waaronder grote hoeveelheden bisfenol-A: adviesbureaus Witteveen + Bos en Royal Haskoning DHV hebben onafhankelijk van elkaar hier een advies over uitgebracht dat ook gebruikt wordt door onze huisadvocaat. De rapporten kunnen we desgewenst delen. Tevens heeft RIVM onderbouwd dat de (worst case) emissie van BPA kan worden geschat op basis van beschikbare gegevens voor slijtage van epoxyhars van windturbinebladen (worst case circa 14 kg/jaar) en de hoogst bekende gehalten van BPA in de hars (0,016 %). Hieruit volgt dat de emissie van BPA maximaal circa 2 gram per jaar per windturbine bedraagt. Een dergelijke emissie leidt tot verwaarloosbare concentraties in de lucht en heeft geen betekenis voor de volksgezondheid. De stelling is onjuist.

p. 9: adviesbureaus die meeschreven aan windturbinebepalingen hebben nauwe banden met de windsector: net zoals landbouwstudies worden uitgevoerd door bureaus die een verbinding hebben met de agrarische sector en natuuronderzoeken door ecologische adviesbureaus die banden hebben met de natuursector geldt dit ook voor windenergie. Dat is openbaar bekend en vanzelfsprekend. De meeste windparken eindigen bij de Raad van State die de onderzoeken beoordeeld. Meestal voldoen de onderzoeken aan de wettelijke eisen en anders worden fouten hersteld. Er wordt niet laten zien dat er daadwerkelijk fouten gemaakt zijn.

p. 9: nieuwe windnormen zijn juridisch aanvechtbaar: alles is aanvechtbaar, maar hier is al meermaals uitspraak over gedaan door de Raad van State. Die uitspraken zijn uitgebreid onderbouwd en de normen zijn akkoord bevonden. De stelling is onjuist.

Dit zijn onze bevindingen op alleen de eerste pagina's. We hebben voor nu niet het hele rapport doorgespiet omdat deze eerste pagina's al laten zien dat dit rapport teveel onwaarheden bevat om verder te lezen.

In de inhoudsopgave zie ik dat in hoofdstuk 3 over industriële windturbine en gezondheid plek is ingeruimd voor **5.1.2e**. **5.1.2e**. De Laat is vanwege zijn uitlatingen over dit onderwerp in 2023 berispt door de commissie wetenschappelijke integriteit omdat hij deze niet wetenschappelijk kon onderbouwen. **5.1.2e** die ook voorbijkomt, heeft in het verleden ook claims zonder wetenschappelijke onderbouwing gebruikt.

Voor het provinciale beleid en de uitvoering daarvan baseren we ons op wetenschappelijke onderbouwingen. Het rapport van Clintel voldoet daar niet aan, ondermijnt de wetenschap, overheidsbeleid en het rechtssysteem en kan leiden tot besluitvorming die gebaseerd is op verkeerde informatie.

[Kabinet presenteert stevige nieuwe maatregelen voor aanpak desinformatie | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)